

Landesbibliothek Oldenburg

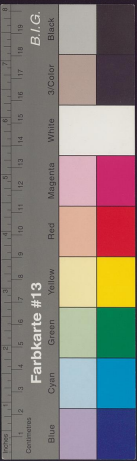
Digitalisierung von Drucken

Emda

Blaeu, Joan

[Amsterdam], [1649?]

[urn:nbn:de:gbv:45:1-289599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-289599)

E M D E N

de nieuwe Raet, bevestigt wierd. Sy verdoo-
 gen gemintelyk in deser voegen, dat de Raet
 van veertigh mannen, die al overlang van de bur-
 gers verkozen was, om de rechten en hantvelten
 van de fladt tegen de Raden van de Graef en van
 d'oude Raet te beschermen, in de fladt sou bli-
 ven, om tot foodanige dingen, die men hier na
 noemen sal, gebruyck te worden: dat het ampt
 meer dan voor twee jaren sou sijn, en dat sy ech-
 ter niet alle gelijckelijck hun ampt en waerdig-
 heyt fouden afleggen; maer dat jaerlijcks twee
 Burgermeesters, en vier Raetsheeren fouden af-
 gacen, en weer soo veel anderen in hun plaats ko-
 men: dat dese verwisseling jaerlijcks, met het
 begin van Januarius, en in deser voegen sou ge-
 schieden. De Raet van veertigh mannen, op
 d'eerste dagh van Januarius in Raethuys verga-
 der, sou, soo uyt sich self, als uyt de gehele
 menigte der burgers, by stemming vier man-
 nen uytsetten, die bequaem waren om t' ampt
 van Burgermeesters te bedienen, en noch acht,
 die tot het ampt van Raetsheer dienlijgh waren,
 en hun namen sonder verwoelen aen de Graef
 fenden, die uyt de vier eerste twee Burgermees-
 ters, en uyt de andere vier Raetsheeren sou ver-
 kieken, en hen t' Emden, op de levende van Janua-
 rius, van t' Stadthuys doen afroepen, en hen door
 iemand van de sijnen met eed verbinden, in de
 welke sy beloven moesten, dat sy de Graef
 en fladt getrouw fouden sijn, ongekrenck, son-
 der haet, en sonder gunst vonnis vellen, en naer
 hun vermogen t' verdragh van Delfsilj onder-
 houden. Een foo veel andere Burgermeesters
 en Raetsheeren, welckes beurt het was, dat is,
 die alreë hun tweejarig ampt uytgedient had-
 den, fouden dan terstont amptloos afgacen, en
 plaats aen hun nakomers geven; t' welck dus
 danighlijck omgaen sou. In deser voegen wierd
 de Raet valter bevestigt, en tot twaelf mannen ge-
 bracht, die in de naelvoorgaende jaren van de
 Graven, hun recht misbruyckende, somtijts ver-
 meerderd, en oock dickwijls, naer hun believen
 tot een kleynder getal gebracht is. Daer wierd
 oock ingeselt, dat dese Raet, sijn geewone
 Overnigheyt, de fladt sou bestieren, recht preken,
 ordening in de burgerlijcke saken stellen, de gene,
 die hy begeerde, tot ampten verkieken, en t' gene,
 dat tot bewaring van de fladt, tot de wapenen
 tot de wacht, en tot diergelijcke dingen behoer-
 de, naer sijn believen beschicken, de werten der
 burgerlijcke vergaderingen, gelijck die van de
 kooplieden, zeeleiden en ambachtslieden in sijn
 macht hebben, die met hun segel bevestigen,
 verwisselen en afschaffen, na datte tot wellant
 van de gemeente dienlijgh vonden, paspoorten
 voor de handeling ter zee aen de schippers ver-
 leenen, de misdadigen te vatten, en vangen,
 de burgers, inwoonders en vreemdelingen naer
 hun verdiensten te straffen, doch sonder hen aen
 t' leven te komen, en de gene, die door schuldigh
 waren, in de bewaring van de Graef te leveren.
 Maer indien sy burgers oft inwoonders van de
 fladt waren, soo sou hun faeck gelijckelijck van
 de Graef en Raet, oft van hun volmachtighden,
 in gelijck getal vergaderd, ondersocht, en t' gene,

t' welck door t' meerder getal van stemmen ge-
 oordeelt was, aen de Rechtsgeleerden van eeni-
 ghe hooge Schole, oft aen de bank der Schepen
 fenden, om daer ondersocht en geproeft te
 worden; en indien het goet gekent wierd, soo
 sou men t' vonnis daer uyt voeren: maer de
 vreemdelingen fouden aen t' vonnis van de Graef,
 en van sijn ftedehouders gelaten worden. De
 Raet sou over de nieuwe fladt, *Faldana* genoemt,
 die tot aen die tijt onder de ftedehouder van de
 Graef geflaen had, het selve recht, en de selve
 macht hebben als over d'oude fladt, en soo wel
 in d' een als in d' andere plaats de wetige en goet-
 gekende fchattingen ontfangen, de middewal,
 die tot aen die tijt de beyde lieden van milkan-
 der gefcheyden had, afwerpen, en, tot aen de
 gront gelijck, ten gebruyck van de fladt verke-
 ren, en de Graef met een sekere somme van
 penningen voldoen. De Burgh van de Graef,
 die in t' begin der beroerten van de burgers in-
 genomen, en naer de sijde der fladt van alle te-
 genwoer ontbloot was, sou nimmer weer oeg-
 bouwt, en de graft gevult worden. Men sou geen
 Schout van t' gerecht aen hen geven, dan fooda-
 nigh een, die aen de ftedelingen aengenamen was.
 De Graef sou geen nieuwe veiting, binnen oft
 buyten de fladt, voornamelijck aen d' Eems,
 boven oft beneden de selve fladt, maken, door
 t' welck de handel eenighfins belet kon worden.
 De vryheyt van de Kerck in Bedieners des woors
 te verkieken, in vergadering van Ouderlingen, en
 andere Claffen te houden, en in d' andere oeffe-
 ningen te plegen, die ter godvruchtigheyt dien-
 lijgh sijn, sou ongekrenck bewaert worden. Men
 sou geen andere leering, dan de gene, die al van
 overlang aengenomen was, openlijck in de fladt
 leeren, en geen plaats tot d' oefening van ver-
 schillende Godsdiens geven; en geen anderen,
 dan de Raet, fouden toelicht over de Scholen
 hebben. De Raet van veertigh mannen sou niet
 vergaderen, dan als men verlof van de President
 oft voorfittende Burgermeester verfocht had, en
 seldde plaetfen, die by versterking, oft door eeni-
 gh ander geval leegh stonden, vervullen met
 navolgers, uyt het geheelighaem van de fladt by
 stemming te verkieken; welcke nakomers, verko-
 ren sijnde, van de Voorfitter van de Raet beeedigt
 fouden worden. Dit alles wierd toen van weelrij-
 den goetgekent en befestigt, en met eenen van
 d'algemeene Staten der vereenighde Lantfchap-
 pen verfocht, dat sy, met onderrekening en befe-
 geling, dit bevestigen, en de bewaring en be-
 fcherming daer af tegen de verfoorders aen-
 menen wilden. Dit wierd toen volbracht. De Bur-
 germeesters en Raetsheeren, en de gene, die in de
 gefwore Raet verkoren worden, befeerden dit,
 als sy in d'interè van hun ampt sich aen de Graef
 en Gemeente verbinden, en by de Voorfitter
 van de Raet d'eed doen. Dit verdragh van Delf-
 silj word gewoonlyk naer de plaats genoemt,
 daer men t' selve gemaeckt heeft, en is d'eerste
 grontwet van de gereformeerde Staet der fladt.
 En dit is d'oorfaeck, om de welke ick dit hier
 breedelijck beschreven heb. Het wierd oock,
 om de blijckelijcke bilijckheyt, van woort tot
 woort afgelesen, en in t' jaer 1597 noch plecht-
 lijcker

B E S C H R Y V I N G

van

E M D E N,

uyt V B B O E M M I V S historie getrocken.

Aen-
lijckheyt.

Er-naem.

Oude-naem.

Oudheyt.

Duldeyt.

Oude bet-
fcheyt.

MDEN is een fladt, die in rijckdom, heerlijck-
 heyt, vryheyt, menighe-
 te van volck, in groot-
 heyt van haer hande-
 ling, en in bequaem ge-
 legenheyt al d'andere
 fteden van Oostvriellant
 verre overtreft, en om
 dese oorfaeck t' oegh, niet
 alleenlijck van dit lantfchap, maer oock van ge-
 heel Vriellant genaemt magh worden. Sy wierd
 eerst *Emschin* geheeten, gelijck ick haer naem in
 een der oudste boecken, al over drie hondert en
 veertigh jaren in Vriellant gefchreven, vind; en
 was een kleyne fladt, in enge en swacke wallen
 belotten, en had echter haer plaats en burger-
 lijck recht. Men befeurt haer oudheyt, en haer
 voornaemste recht over al dese geburige plaet-
 fen uyt het selve bovengenoemde boeck, t' welck
 oock veroot de gewichten, en de munt, d' *Ema-
 thuyfche* genoemt, die men al over 370 jaren daer
 gebruyckte. Want daer in word verhaelt, dat,
 toen d' Amalans, Broeckmoers, Nordaners,
 en andere volcken van dit gewest door een twaelf-
 jarige oorlogh neêrgevelt waren, in t' jaer van
 Christus geboorte M CXXXIV, de faeck tuf-
 fchen hen bygeleght, en in deser voegen vree-
 night wierd: Dat de Nordaners, verwonnen sijnde,
 d' *Emathuyfche* marck van *Soyper* gacen, en *tyff d' Emathuyfche* marck sijn-
 den van *Emathuyfche* gewichte en munt aen de *voorsin-
 ners* fouden betalen. Dit betuyghet het quaet geloof,
 oft menfchen de grove doing der gener, die aen
 de falcke, die in de Vriellche faken onkundigh
 sijn, gepooght hebben diets te maken, dat Emden
 voor 160 jaren niet anders dan een slecht en on-
 geacht dorp was, en niets, dan een deel viffisher
 hutten, in sich begreep. Maer in de volgende
 eeuw, toen d' eersicht der edelen deur geheel
 Vriellant machigh begon te worden, en niet al-
 leenlijck aen de vryheyt van t' lantlock, maer
 oock aen de ftedelingen fchadelijck te sijn, be-
 gonnen d' *Abdeniers* oock by d' Emders t' hooft op
 te steken: uyt de welcken d' eerste, *Wardus*, *Lau-
 verdu* foon, niet *Hautlingin*, gelijck byna d' an-
 deren uyt d' edeldom, t' welck d' *Opperrite* bete-
 kent, maer *Droffen* noemde, t' welck een macht
 aenwijft, die men van een ander ontfangen heeft,
 en een benaming minder dan d' eerste was: hoe-
 wel sijn nakomelingen sich oock *Hautlingin* heb-
 ben doen noemen, gelijck in de selve eeuw by de
Snekens de *Boccamà*, by de *Lecuewaers* de
Camminga, by de *Francers* de *Sijarda*, en by de
Bollwaers de *luwiga* oft *longama*; en de
 gene, die onder hen de voornaemste van t' ge-
 flacht was, gebruyckte oock de rijtel van Op-
 perite, dewelcke een Opfender van de gewijde
 ordening was. De fladt genoot onder tuffchen
 hare eyge rechten en vryheden, gelijck de ande-
 re fteden, die ick alreë genoemt heb, en had on-
 der de *Hautlingen* haer eyge Raet en Rechters; en
 de ftedelingen gaven dese naem van Raet aen
 d' Overnigheyt van de fladt. Dit ampt van Ove-
 rignigheyt, met de selve naem genoemt, was
 noch over eenige jaren in gebruyck, toen de
Hamburgers, de selve der *Abdeniers* verdruct
 hebbede, de fladt, met behouding van haer
 rechten, innamen. Een weynigh daer na, te we-
 ten in de tijt der selve *Hamburgers*, wierd de
 naem van Rechters in de naem van *Burgermees-
 ters* verwisselt: t' welck, gelijck ick befeurt, in t'
 jaer Christi M CCCC XI, of in t' naelde daer
 aen gebeurte is. Want ick bevind dat in t' jaer
 M CCCC XLII, en daer na de gefchrieffen en brie-
 ven van voorwaerden en verbintenissen gedurigh
 van de Burgermeesters befestigt sijn. Dese ge-
 woone s' feldert onder de *Graven* in flant geble-
 ven, en tot aen ons gekomen. Maer dese Bur-
 germeesters en Raetsheeren bleven alijt in hun
 ampt, gelijck t' gevogh der Burgermeesters, in
 ordening gestelt, aenwijft. Sy waren geen die-
 naers der *Graven*, en stonden niet onder hun ge-
 bied; maer onder de beschutting en heerfchappy
 der gener, in welker verfekering sy gelijckelijck
 met de fladt waren. Sy bevoorleden de wellant
 van de gemeente, spraken recht voor de ftede-
 lingen; en de *Graven*, aen hen fchrijvende,
 noemden hen al over hondert en tien jaren hun
 vrienden; en indien sy iets begerden, dat tot
 her gemeene recht behoorde, soo verfochten sy
 dit meer by bede, dan door gebied; gelijck sulcks
 veel brieven, van *Theda*, *Enno*, en *Eldard* ge-
 fchreven, die noch bewaert worden, aenwijfen.
 Maer dewijl dit allengs vervallen is, soo is de
 faeck eyndelijck soo verre gekomen, dat de ge-
 ne, die her Burgermeesterfchap en Raetsheer-
 fchap bedienen, sich geen belengers en voort-
 standers van de gemeente faeck, maer dienaers
 van de Graef beliden, en feyden dat sy aen hem
 alleen gehoorfaemheyt fchuldigh waren. Dit was
Berover, t' faet tot d' opheffing van groeter qualen in de
 fladt, in de welke tvare beroerten sproten, waer-
 door, in t' jaer na Christus geboorte M D XCV,
 de fladt van de gemeente in de fladt omgekeert
 wierd. Want de burgers, dese algemeene Raet
 afgefer hebbede, fielden een nieuwe Raet in
 in de welck vier Burgermeesters en acht Raets-
 heeren fouden sijn. De Staten der vereenighde
Nederen fouden sijn. De Staten der vereenighde
Camminga, by de *Francers* de *Sijarda*, en by de
Bollwaers de *luwiga* oft *longama*; en de
 gene, die onder hen de voornaemste van t' ge-
 flacht was, gebruyckte oock de rijtel van Op-
 perite, dewelcke een Opfender van de gewijde
 ordening was. De fladt genoot onder tuffchen
 hare eyge rechten en vryheden, gelijck de ande-
 re fteden, die ick alreë genoemt heb, en had on-
 der de *Hautlingen* haer eyge Raet en Rechters; en
 de ftedelingen gaven dese naem van Raet aen
 d' Overnigheyt van de fladt. Dit ampt van Ove-
 rignigheyt, met de selve naem genoemt, was
 noch over eenige jaren in gebruyck, toen de
Hamburgers, de selve der *Abdeniers* verdruct
 hebbede, de fladt, met behouding van haer
 rechten, innamen. Een weynigh daer na, te we-
 ten in de tijt der selve *Hamburgers*, wierd de
 naem van Rechters in de naem van *Burgermees-
 ters* verwisselt: t' welck, gelijck ick befeurt, in t'
 jaer Christi M CCCC XI, of in t' naelde daer
 aen gebeurte is. Want ick bevind dat in t' jaer
 M CCCC XLII, en daer na de gefchrieffen en brie-
 ven van voorwaerden en verbintenissen gedurigh
 van de Burgermeesters befestigt sijn. Dese ge-
 woone s' feldert onder de *Graven* in flant geble-
 ven, en tot aen ons gekomen. Maer dese Bur-
 germeesters en Raetsheeren bleven alijt in hun
 ampt, gelijck t' gevogh der Burgermeesters, in
 ordening gestelt, aenwijft. Sy waren geen die-
 naers der *Graven*, en stonden niet onder hun ge-
 bied; maer onder de beschutting en heerfchappy
 der gener, in welker verfekering sy gelijckelijck
 met de fladt waren. Sy bevoorleden de wellant
 van de gemeente, spraken recht voor de ftede-
 lingen; en de *Graven*, aen hen fchrijvende,
 noemden hen al over hondert en tien jaren hun
 vrienden; en indien sy iets begerden, dat tot
 her gemeene recht behoorde, soo verfochten sy
 dit meer by bede, dan door gebied; gelijck sulcks
 veel brieven, van *Theda*, *Enno*, en *Eldard* ge-
 fchreven, die noch bewaert worden, aenwijfen.
 Maer dewijl dit allengs vervallen is, soo is de
 faeck eyndelijck soo verre gekomen, dat de ge-
 ne, die her Burgermeesterfchap en Raetsheer-
 fchap bedienen, sich geen belengers en voort-
 standers van de gemeente faeck, maer dienaers
 van de Graef beliden, en feyden dat sy aen hem
 alleen gehoorfaemheyt fchuldigh waren. Dit was
Berover, t' faet tot d' opheffing van groeter qualen in de
 fladt, in de welke tvare beroerten sproten, waer-
 door, in t' jaer na Christus geboorte M D XCV,
 de fladt van de gemeente in de fladt omgekeert
 wierd. Want de burgers, dese algemeene Raet
 afgefer hebbede, fielden een nieuwe Raet in
 in de welck vier Burgermeesters en acht Raets-
 heeren fouden sijn. De Staten der vereenighde
Nederen fouden sijn. De Staten der vereenighde
Camminga, by de *Francers* de *Sijarda*, en by de
Bollwaers de *luwiga* oft *longama*; en de
 gene, die onder hen de voornaemste van t' ge-
 flacht was, gebruyckte oock de rijtel van Op-
 perite, dewelcke een Opfender van de gewijde
 ordening was. De fladt genoot onder tuffchen
 hare eyge rechten en vryheden, gelijck de ande-
 re fteden, die ick alreë genoemt heb, en had on-
 der de *Hautlingen* haer eyge Raet en Rechters; en
 de ftedelingen gaven dese naem van Raet aen
 d' Overnigheyt van de fladt. Dit ampt van Ove-
 rignigheyt, met de selve naem genoemt, was
 noch over eenige jaren in gebruyck, toen de
Hamburgers, de selve der *Abdeniers* verdruct
 hebbede, de fladt, met behouding van haer
 rechten, innamen. Een weynigh daer na, te we-
 ten in de tijt der selve *Hamburgers*, wierd de
 naem van Rechters in de naem van *Burgermees-
 ters* verwisselt: t' welck, gelijck ick befeurt, in t'
 jaer Christi M CCCC XI, of in t' naelde daer
 aen gebeurte is. Want ick bevind dat in t' jaer
 M CCCC XLII, en daer na de gefchrieffen en brie-
 ven van voorwaerden en verbintenissen gedurigh
 van de Burgermeesters befestigt sijn. Dese ge-
 woone s' feldert onder de *Graven* in flant geble-
 ven, en tot aen ons gekomen. Maer dese Bur-
 germeesters en Raetsheeren bleven alijt in hun
 ampt, gelijck t' gevogh der Burgermeesters, in
 ordening gestelt, aenwijft. Sy waren geen die-
 naers der *Graven*, en stonden niet onder hun ge-
 bied; maer onder de beschutting en heerfchappy
 der gener, in welker verfekering sy gelijckelijck
 met de fladt waren. Sy bevoorleden de wellant
 van de gemeente, spraken recht voor de ftede-
 lingen; en de *Graven*, aen hen fchrijvende,
 noemden hen al over hondert en tien jaren hun
 vrienden; en indien sy iets begerden, dat tot
 her gemeene recht behoorde, soo verfochten sy
 dit meer by bede, dan door gebied; gelijck sulcks
 veel brieven, van *Theda*, *Enno*, en *Eldard* ge-
 fchreven, die noch bewaert worden, aenwijfen.
 Maer dewijl dit allengs vervallen is, soo is de
 faeck eyndelijck soo verre gekomen, dat de ge-
 ne, die her Burgermeesterfchap en Raetsheer-
 fchap bedienen, sich geen belengers en voort-
 standers van de gemeente faeck, maer dienaers
 van de Graef beliden, en feyden dat sy aen hem
 alleen gehoorfaemheyt fchuldigh waren. Dit was
Berover, t' faet tot d' opheffing van groeter qualen in de
 fladt, in de welke tvare beroerten sproten, waer-
 door, in t' jaer na Christus geboorte M D XCV,
 de fladt van de gemeente in de fladt omgekeert
 wierd. Want de burgers, dese algemeene Raet
 afgefer hebbede, fielden een nieuwe Raet in
 in de welck vier Burgermeesters en acht Raets-
 heeren fouden sijn. De Staten der vereenighde
Nederen fouden sijn. De Staten der vereenighde
Camminga, by de *Francers* de *Sijarda*, en by de
Bollwaers de *luwiga* oft *longama*; en de
 gene, die onder hen de voornaemste van t' ge-
 flacht was, gebruyckte oock de rijtel van Op-
 perite, dewelcke een Opfender van de gewijde
 ordening was. De fladt genoot onder tuffchen
 hare eyge rechten en vryheden, gelijck de ande-
 re fteden, die ick alreë genoemt heb, en had on-
 der de *Hautlingen* haer eyge Raet en Rechters; en
 de ftedelingen gaven dese naem van Raet aen
 d' Overnigheyt van de fladt. Dit ampt van Ove-
 rignigheyt, met de selve naem genoemt, was
 noch over eenige jaren in gebruyck, toen de
Hamburgers, de selve der *Abdeniers* verdruct
 hebbede, de fladt, met behouding van haer
 rechten, innamen. Een weynigh daer na, te we-
 ten in de tijt der selve *Hamburgers*, wierd de
 naem van Rechters in de naem van *Burgermees-
 ters* verwisselt: t' welck, gelijck ick befeurt, in t'
 jaer Christi M CCCC XI, of in t' naelde daer
 aen gebeurte is. Want ick bevind dat in t' jaer
 M CCCC XLII, en daer na de gefchrieffen en brie-
 ven van voorwaerden en verbintenissen gedurigh
 van de Burgermeesters befestigt sijn. Dese ge-
 woone s' feldert onder de *Graven* in flant geble-
 ven, en tot aen ons gekomen. Maer dese Bur-
 germeesters en Raetsheeren bleven alijt in hun
 ampt, gelijck t' gevogh der Burgermeesters, in
 ordening gestelt, aenwijft. Sy waren geen die-
 naers der *Graven*, en stonden niet onder hun ge-
 bied; maer onder de beschutting en heerfchappy
 der gener, in welker verfekering sy gelijckelijck
 met de fladt waren. Sy bevoorleden de wellant
 van de gemeente, spraken recht voor de ftede-
 lingen; en de *Graven*, aen hen fchrijvende,
 noemden hen al over hondert en tien jaren hun
 vrienden; en indien sy iets begerden, dat tot
 her gemeene recht behoorde, soo verfochten sy
 dit meer by bede, dan door gebied; gelijck sulcks
 veel brieven, van *Theda*, *Enno*, en *Eldard* ge-
 fchreven, die noch bewaert worden, aenwijfen.
 Maer dewijl dit allengs vervallen is, soo is de
 faeck eyndelijck soo verre gekomen, dat de ge-
 ne, die her Burgermeesterfchap en Raetsheer-
 fchap bedienen, sich geen belengers en voort-
 standers van de gemeente faeck, maer dienaers
 van de Graef beliden, en feyden dat sy aen hem
 alleen gehoorfaemheyt fchuldigh waren. Dit was
Berover, t' faet tot d' opheffing van groeter qualen in de
 fladt, in de welke tvare beroerten sproten, waer-
 door, in t' jaer na Christus geboorte M D XCV,
 de fladt van de gemeente in de fladt omgekeert
 wierd. Want de burgers, dese algemeene Raet
 afgefer hebbede, fielden een nieuwe Raet in
 in de welck vier Burgermeesters en acht Raets-
 heeren fouden sijn. De Staten der vereenighde
Nederen fouden sijn. De Staten der vereenighde
Camminga, by de *Francers* de *Sijarda*, en by de
Bollwaers de *luwiga* oft *longama*; en de
 gene, die onder hen de voornaemste van t' ge-
 flacht was, gebruyckte oock de rijtel van Op-
 perite, dewelcke een Opfender van de gewijde
 ordening was. De fladt genoot onder tuffchen
 hare eyge rechten en vryheden, gelijck de ande-
 re fteden, die ick alreë genoemt heb, en had on-
 der de *Hautlingen* haer eyge Raet en Rechters; en
 de ftedelingen gaven dese naem van Raet aen
 d' Overnigheyt van de fladt. Dit ampt van Ove-
 rignigheyt, met de selve naem genoemt, was
 noch over eenige jaren in gebruyck, toen de
Hamburgers, de selve der *Abdeniers* verdruct
 hebbede, de fladt, met behouding van haer
 rechten, innamen. Een weynigh daer na, te we-
 ten in de tijt der selve *Hamburgers*, wierd de
 naem van Rechters in de naem van *Burgermees-
 ters* verwisselt: t' welck, gelijck ick befeurt, in t'
 jaer Christi M CCCC XI, of in t' naelde daer
 aen gebeurte is. Want ick bevind dat in t' jaer
 M CCCC XLII, en daer na de gefchrieffen en brie-
 ven van voorwaerden en verbintenissen gedurigh
 van de Burgermeesters befestigt sijn. Dese ge-
 woone s' feldert onder de *Graven* in flant geble-
 ven, en tot aen ons gekomen. Maer dese Bur-
 germeesters en Raetsheeren bleven alijt in hun
 ampt, gelijck t' gevogh der Burgermeesters, in
 ordening gestelt, aenwijft. Sy waren geen die-
 naers der *Graven*, en stonden niet onder hun ge-
 bied; maer onder de beschutting en heerfchappy
 der gener, in welker verfekering sy gelijckelijck
 met de fladt waren. Sy bevoorleden de wellant
 van de gemeente, spraken recht voor de ftede-
 lingen; en de *Graven*, aen hen fchrijvende,
 noemden hen al over hondert en tien jaren hun
 vrienden; en indien sy iets begerden, dat tot
 her gemeene recht behoorde, soo verfochten sy
 dit meer by bede, dan door gebied; gelijck sulcks
 veel brieven, van *Theda*, *Enno*, en *Eldard* ge-
 fchreven, die noch bewaert worden, aenwijfen.
 Maer dewijl dit allengs vervallen is, soo is de
 faeck eyndelijck soo verre gekomen, dat de ge-
 ne, die her Burgermeesterfchap en Raetsheer-
 fchap bedienen, sich geen belengers en voort-
 standers van de gemeente faeck, maer dienaers
 van de Graef beliden, en feyden dat sy aen hem
 alleen gehoorfaemheyt fchuldigh waren. Dit was
Berover, t' faet tot d' opheffing van groeter qualen in de
 fladt, in de welke tvare beroerten sproten, waer-
 door, in t' jaer na Christus geboorte M D XCV,
 de fladt van de gemeente in de fladt omgekeert
 wierd. Want de burgers, dese algemeene Raet
 afgefer hebbede, fielden een nieuwe Raet in
 in de welck vier Burgermeesters en acht Raets-
 heeren fouden sijn. De Staten der vereenighde
Nederen fouden sijn. De Staten der vereenighde
Camminga, by de *Francers* de *Sijarda*, en by de
Bollwaers de *luwiga* oft *longama*; en de
 gene, die onder hen de voornaemste van t' ge-
 flacht was, gebruyckte oock de rijtel van Op-
 perite, dewelcke een Opfender van de gewijde
 ordening was. De fladt genoot onder tuffchen
 hare eyge rechten en vryheden, gelijck de ande-
 re fteden, die ick alreë genoemt heb, en had on-
 der de *Hautlingen* haer eyge Raet en Rechters; en
 de ftedelingen gaven dese naem van Raet aen
 d' Overnigheyt van de fladt. Dit ampt van Ove-
 rignigheyt, met de selve naem genoemt, was
 noch over eenige jaren in gebruyck, toen de
Hamburgers, de selve der *Abdeniers* verdruct
 hebbede, de fladt, met behouding van haer
 rechten, innamen. Een weynigh daer na, te we-
 ten in de tijt der selve *Hamburgers*, wierd de
 naem van Rechters in de naem van *Burgermees-
 ters* verwisselt: t' welck, gelijck ick befeurt, in t'
 jaer Christi M CCCC XI, of in t' naelde daer
 aen gebeurte is. Want ick bevind dat in t' jaer
 M CCCC XLII, en daer na de gefchrieffen en brie-
 ven van voorwaerden en verbintenissen gedurigh
 van de Burgermeesters befestigt sijn. Dese ge-
 woone s' feldert onder de *Graven* in flant geble-
 ven, en tot aen ons gekomen. Maer dese Bur-
 germeesters en Raetsheeren bleven alijt in hun
 ampt, gelijck t' gevogh der Burgermeesters, in
 ordening gestelt, aenwijft. Sy waren geen die-
 naers der *Graven*, en stonden niet onder hun ge-
 bied; maer onder de beschutting en heerfchappy
 der gener, in welker verfekering sy gelijckelijck
 met de fladt waren. Sy bevoorleden de wellant
 van de gemeente, spraken recht voor de ftede-
 lingen; en de *Graven*, aen hen fchrijvende,
 noemden hen al over hondert en tien jaren hun
 vrienden; en indien sy iets begerden, dat tot
 her gemeene recht behoorde, soo verfochten sy
 dit meer by bede, dan door gebied; gelijck sulcks
 veel brieven, van *Theda*, *Enno*, en *Eldard* ge-
 fchreven, die noch bewaert worden, aenwijfen.
 Maer dewijl dit allengs vervallen is, soo is de
 faeck eyndelijck soo verre gekomen, dat de ge-
 ne, die her Burgermeesterfchap en Raetsheer-
 fchap bedienen, sich geen belengers en voort-
 standers van de gemeente faeck, maer dienaers
 van de Graef beliden, en feyden dat sy aen hem
 alleen gehoorfaemheyt fchuldigh waren. Dit was
Berover, t' faet tot d' opheffing van groeter qualen in de
 fladt, in de welke tvare beroerten sproten, waer-
 door, in t' jaer na Christus geboorte M D XCV,
 de fladt van de gemeente in de fladt omgekeert
 wierd. Want de burgers, dese algemeene Raet
 afgefer hebbede, fielden een nieuwe Raet in
 in de welck vier Burgermeesters en acht Raets-
 heeren fouden sijn. De Staten der vereenighde
Nederen fouden sijn. De Staten der vereenighde
Camminga, by de *Francers* de *Sijarda*, en by de
Bollwaers de *luwiga* oft *longama*; en de
 gene, die onder hen de voornaemste van t' ge-
 flacht was, gebruyckte oock de rijtel van Op-
 perite, dewelcke een Opfender van de gewijde
 ordening was. De fladt genoot onder tuffchen
 hare eyge rechten en vryheden, gelijck de ande-
 re fteden, die ick alreë genoemt heb, en had on-
 der de *Hautlingen* haer eyge Raet en Rechters; en
 de ftedelingen gaven dese naem van Raet aen
 d' Overnigheyt van de fladt. Dit ampt van Ove-
 rignigheyt, met de selve naem genoemt, was
 noch over eenige jaren in gebruyck, toen de
Hamburgers, de selve der *Abdeniers* verdruct
 hebbede, de fladt, met behouding van haer
 rechten, innamen. Een weynigh daer na, te we-
 ten in de tijt der selve *Hamburgers*, wierd de
 naem van Rechters in de naem van *Burgermees-
 ters* verwisselt: t' welck, gelijck ick befeurt, in t'
 jaer Christi M CCCC XI, of in t' naelde daer
 aen gebeurte is. Want ick bevind dat in t' jaer
 M CCCC XLII, en daer na de gefchrieffen en brie-
 ven van voorwaerden en verbintenissen gedurigh
 van de Burgermeesters befestigt sijn. Dese ge-
 woone s' feldert onder de *Graven* in flant geble-
 ven, en tot aen ons gekomen. Maer dese Bur-
 germeesters en Raetsheeren bleven alijt in hun
 ampt, gelijck t' gevogh der Burgermeesters, in
 ordening gestelt, aenwijft. Sy waren geen die-
 naers der *Graven*, en stonden niet onder hun ge-
 bied; maer onder de beschutting en heerfchappy
 der gener, in welker verfekering sy gelijckelijck
 met de fladt waren. Sy bevoorleden de wellant
 van de gemeente, spraken recht voor de ftede-
 lingen; en de *Graven*, aen hen fchrijvende,
 noemden hen al over hondert en tien jaren hun
 vrienden; en indien sy iets begerden, dat tot
 her gemeene recht behoorde, soo verfochten sy
 dit meer by bede, dan door gebied; gelijck sulcks
 veel brieven, van *Theda*, *Enno*, en *Eldard* ge-
 fchreven, die noch bewaert worden, aenwijfen.
 Maer dewijl dit allengs vervallen is, soo is de